

Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica

Xavier Carceller

Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya

1. Introducció

Les estratègies per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica tenen el seu origen immediat en el Conveni sobre la Diversitat Biològica de Rio de Janeiro (1992). L'Estat espanyol ratificà aquest Conveni l'any 1993.

D'acord amb l'article sisè del Conveni (mesures generals per a la conservació i l'aprofitament sostenible), cada part contractant ha de desenvolupar estratègies, plans o programes nacionals per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat o adoptar amb aquesta finalitat estratègies, plans o programes que reflecteixin, entre altres aspectes, les mesures establertes en el Conveni que la puguin afectar.

Tot i que les parts signatàries del Conveni són els estats, a la pràctica s'han formulat estratègies en tots els àmbits: a escala global,¹ en l'àmbit del Consell d'Europa,² en el pla comunitari,³ en l'estatal,⁴ etc. A l'Estat espanyol, a més, diverses comunitats autònomes preparen les seves estratègies. En el cas concret de Navarra, aquesta estratègia ja ha estat finalitzada.

Lògicament, un document d'aquesta transcendència no pot ser fruit de la improvisació i requereix un ampli procés de participació dels principals sectors implicats: poders públics, comunitat científica, agents econòmics, moviments socials, etc.

A Catalunya, el Departament de Medi Ambient de la Generalitat ha impulsat aquests darrers anys la formulació de l'*Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la di-*

---

1. WRI, UICN i UNEP (1992), *Global biodiversity strategy: guidelines for action to save, study, and use Earth's biotic wealth sustainably and equitably*, Washington, World Resources Institute.

2. EUROPEAN COUNCIL, UNEP i EUROPEAN CENTRE FOR NATURE CONSERVATION (1996), *The Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy*, Amsterdam, European Council, UNEP i European Centre for Nature Conservation.

3. COMISSIÓ EUROPEA (1998), *Integración de la biodiversidad. Estrategia de acción de la Comunidad Europea*, Luxemburg, Oficina de Publicacions Oficials de les Comunitats Europees.

4. MINISTERI DE MEDI AMBIENT I DIRECCIÓ GENERAL DE CONSERVACIÓ DE LA NATURA (1999), *Estrategia española para la conservación y uso sostenible de la diversidad biológica*, Madrid, Ministerio de Medio Ambiente i Dirección General de Conservación de la Naturaleza.

versitat biològica, d'acord amb una resolució del Parlament de Catalunya en aquest sentit (1997).

A continuació s'exposaran els principals treballs previs que s'han dut a terme, els plantejaments actuals en el marc de l'elaboració de l'Agenda 21 de Catalunya i, finalment, la proposta sobre 1996. Un conjunt de mesures prioritàries, d'aplicació a curt termini, que poden constituir l'avanç del pla d'acció de la futura estratègia.

2. Treballs previs en el marc de l'elaboració de l'Estratègia

2.1. Els treballs de base de l'Institut d'Estudis Catalans (1996-1999)

Calia, en primer lloc, disposar d'una diagnosi de la màxima solvència sobre l'estat de la diversitat biològica a Catalunya i els seus components. Òbviament, això no podia resultar possible sense una participació efectiva de la comunitat científica catalana.

L'any 1996, l'Institut d'Estudis Catalans va proposar al Departament de Medi Ambient la realització dels treballs de base necessaris. En conseqüència, ambdós organismes van signar el mateix any un protocol i un conveni de cooperació, seguits d'un nou conveni l'any 1997.

Els acords comportaren la coordinació de les tasques per l'IEC i el seu finançament per part del Departament de Medi Ambient. Una comissió mixta de seguiment es va encarregar de la supervisió dels treballs, el lliurament final dels quals va tenir lloc l'abril de 1999.

Els treballs, d'una gran exhaustivitat, han comptat amb la participació d'uns cent cinquanta especialistes i el seu cost ha estat d'uns vint-i-dos milions de pessetes. Formalment, s'han estructurat en cinquanta-cinc estudis temàtics agrupats en cinc grans àmbits, tal com mostra el quadre annex.

En cada apartat temàtic, les tasques han comprès la recopilació de la informació disponible, l'avaluació de l'estat actual, la detecció de tendències i la formulació de propostes de mesures per a la conservació de la biodiversitat.

El document final de diagnosi conté un resum de les principals dades aportades per cada estudi temàtic, amb la definició consegüent dels objectius que es proposa assolir en cada cas.

Paral·lelament a la realització dels treballs de l'IEC, el Departament de Medi Ambient, que participà en el grup de treball per a l'elaboració de l'estratègia estatal abans esmentada, ha impulsat un conjunt d'actuacions i iniciatives molt diverses. Les més significatives són descrites a continuació.

2.2. La Conferència Electrònica sobre Recerca i Biodiversitat (1998)

A partir d'una proposta del Grup de Treball Europeu sobre Recerca i Biodiversitat que va assolir el suport de la Direcció General XII de la Comissió Europea, el Departament de Medi Ambient va organitzar i coordinar aquesta conferència electrònica.

QUADRE 1. Estructura dels treballs de base de l'IEC

1. Marc social i polític
1.1. Àmbit institucional — Distribució competencial, organització administrativa i territorial, desenvolupament legislatiu i planejament
1.2. Agents implicats
2. Identificació i seguiment dels components de la diversitat biològica
2.1. Identificació de l'estat dels components de la diversitat biològica Ecosistemes i hàbitats — Ecosistemes terrestres, ecosistemes aquàtics continentals, ecosistemes marins Espècies i comunitats — Microorganismes, algues marines, algues d'aigua dolça, fongs i líquens, briòfits, plantes vasculares, comunitats vegetals, invertebrats no artròpodes, artròpodes, vertebrats, gens i genomes
2.2. Seguiment dels components de la diversitat biològica
2.3. Manteniment i organització de les dades sobre la diversitat biològica
3. Conservació de la diversitat biològica i ús sostenible dels seus components
3.1. Conservació <i>in situ</i> — Protecció dels ecosistemes i hàbitats i del paisatge, espais naturals protegits, rehabilitació, restauració i creació d'espais naturals, conservació de les espècies i les comunitats, espècies i comunitats protegides, recuperació i introducció d'espècies, agrosistemes i sistemes modificats per l'explotació humana d'alta diversitat, espècies d'interès agrícola o ramader
3.2. Conservació <i>ex situ</i> — Grups que requereixen mesures de conservació, instal·lacions
3.3. Ús sostenible L'ús sostenible en els diferents sectors — Sostenibilitat de les polítiques de conservació, agricultura, silvicultura, caça i pesca continental, pesca marina i aqüicultura, energia i indústria, planificació territorial i transport, recursos hídrics, turisme i lleure, avaluació de l'impacte ambiental, usos i pràctiques tradicionals, emergències
3.4. Mesures econòmiques — Mesures econòmiques, mesures comercials, fiscalitat, incentius
4. Ús dels recursos genètics
4.1. Accés als recursos genètics
4.2. Accés a la tecnologia
4.3. Bioseguretat
4.4. Patents
5. Investigació, educació i informació
5.1. Investigació
5.2. Formació
5.3. Educació
5.4. Consciència pública i participació
5.5. Informació
5.6. Cooperació internacional

Amb la participació de més de cinc-cents especialistes i una durada de vuit setmanes, els debats s'estructuraren entorn de sis àrees temàtiques: agricultura, boscos, pesca, conservació dels recursos naturals, turisme i caça, i política regional, planificació física, energia i transport. Les conclusions dels diferents àmbits⁵ aporten diagnòstic, prioritats i propostes d'actuació que constitueixen referències vàlides per a l'elaboració d'estratègies i plans d'acció.

2.3. *El document Bases per a l'estratègia catalana sobre la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica (1998)*

Amb motiu del Dia Mundial de la Biodiversitat de l'any 1998, el Departament de Medi Ambient va elaborar aquest document, que, per primera vegada, plantejava una definició preliminar d'objectius i d'àmbits d'acció prioritària per orientar la redacció de l'estratègia, després d'analitzar les diverses estratègies d'aquest tipus existents a escala mundial i europea. També definia el programa general per al desenvolupament del procés de formalització, debat, adopció i aplicació de l'estratègia, a partir de tres fases successives: preparació, decisió i aplicació i avaluació.

Pel que fa als objectius generals de l'estratègia, les bases determinaven que haurien d'incloure almenys els següents:

- I. Protegir la diversitat d'ecosistemes, espècies i dotacions genètiques que componen la diversitat biològica de Catalunya i els processos ecològics dels quals depenen.
- II. Eliminar o reduir les amenaces que comprometen la conservació dels components de la biodiversitat.
- III. Garantir que els usos i aprofitaments que es fan dels components de la biodiversitat siguin sostenibles.

2.4. *El sistema d'informació sobre el patrimoni natural*

La implantació aquests darrers anys del sistema d'informació sobre el patrimoni natural de Catalunya, en el marc del sistema d'informació ambiental del Departament de Medi Ambient, ha obert noves possibilitats per als enfocaments i el desenvolupament futur de l'estratègia.

Entre els productes amb una incidència més directa pel que fa a l'inventari, l'avaluació i el seguiment de la biodiversitat hi ha els següents (figura 1):

a) El banc de dades de biodiversitat

Conté un recull sistemàtic de dades sobre la distribució de les espècies en el territori català. És una eina bàsica per conèixer les dades reals (i la seva font) de localització de les espècies i, a par-

---

5. J. A. ESTEBAN, M. J. COSTELLO *et al.* (1998), *Research and biodiversity. A step forward. Report of an electronic conference*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient.

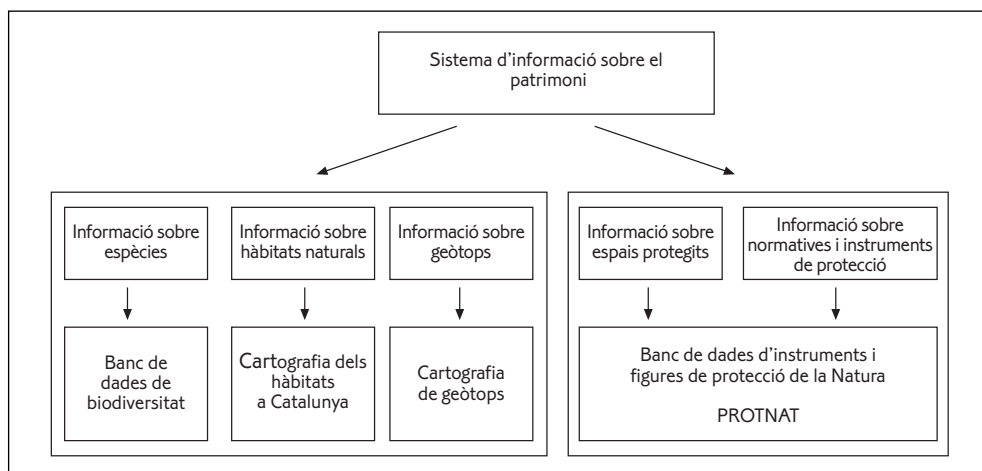

FIGURA 1. Sistema d'informació sobre el patrimoni natural.

tir d'aquí, la seva distribució, la llista de les presents en una part concreta del territori, mapes de distribució, etc. Actualment, el banc de dades disposa de pràcticament un milió de citacions introduïdes, totes de flora i vegetació, i s'està treballant en els mòduls de vertebrats, fongs i invertebrats, dels quals, en breu, ja es podrà disposar de les primeres dades. Pot accedir-s'hi per consulta a <http://www.gencat.net/mediamb/pn.htm>.

La figura 2 mostra una de les pantalles de consulta d'aquest banc de dades.

b) La cartografia dels hàbitats a Catalunya

Es tracta d'una cartografia en SIG (sistema d'informació geogràfica), a escala de sortida 1:50.000, dels hàbitats (sistemes i subsistemes naturals) presents a Catalunya, desenvolupada, com en el cas anterior, en conveni amb la Universitat de Barcelona. Les unitats de la llegenda d'aquesta cartografia es troben relacionades mitjançant una base de dades amb altres classificacions d'hàbitats europees (hàbitats d'interès comunitari, classificació Corine biòtops) i amb la classificació de la vegetació segons les associacions vegetals definides a Catalunya. Actualment, ja s'han elaborat vint-i-un dels vuitanta-sis fulls 1:50.000 que comprenen l'àmbit administratiu de Catalunya. El final d'aquesta cartografia és previst per a l'any 2003.

La cartografia dels hàbitats ha de permetre sistematitzar la protecció de la diversitat d'hàbitats existents en un territori, per mitjà del planejament territorial i urbanístic, una correcta implantació de la Directiva hàbitat de la Comunitat Europea, un tractament més rigorós i metòdic de la qüestió de les connexions biològiques i una aplicació més eficaç de les avaluacions d'impacte ambiental, entre altres aplicacions.

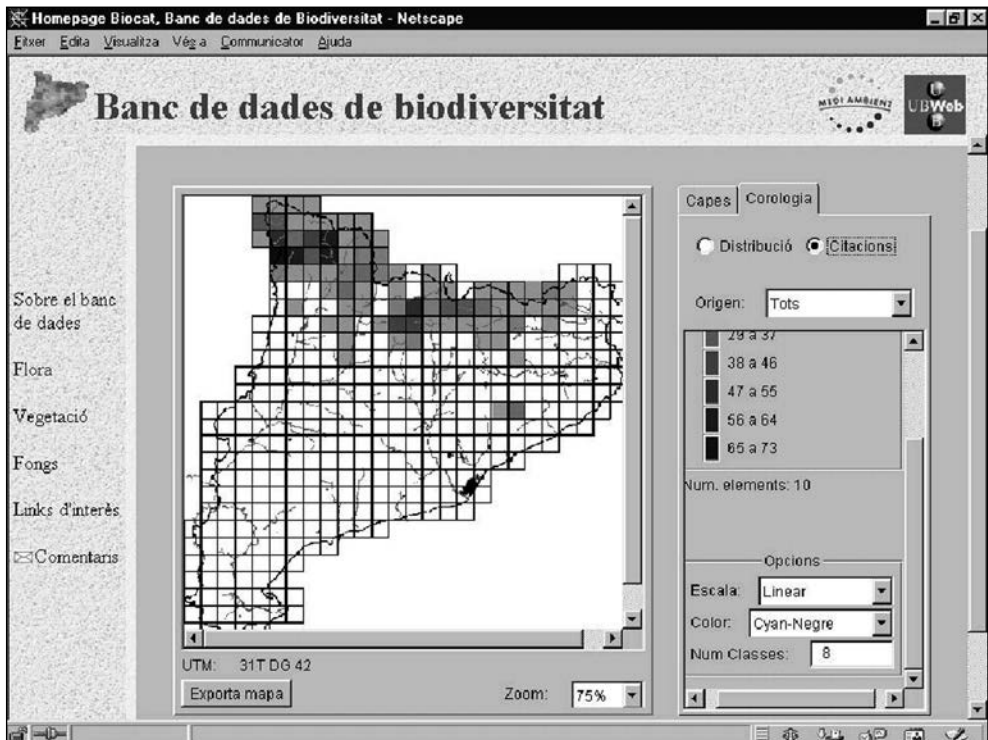

FIGURA 2. Banc de dades de biodiversitat.

c) L'inventari de zones humides de Catalunya

En fase final d'elaboració i ja parcialment accessible per Internet, ha identificat i delimitat cartogràficament més de dues-centes vint zones humides. Aquestes zones són objecte, així mateix, d'una caracterització ecològica (comunitats vegetals, poblament animal, etc.), d'una avaluació del seu interès i problemàtica de conservació, i també es defineixen criteris i recomanacions per a la seva gestió. Paral·lelament, l'elaboració de l'inventari comporta la creació d'una base de dades relacionada a la cartografia, digitalitzada a escala 1:5.000, la qual constitueix, a més, una capa del SIG.

2.5. Treballs per al seguiment i el monitoratge de l'estat de la biodiversitat

Una estratègia d'aquest tipus ha de definir els mecanismes de seguiment necessaris que permetin avaluar d'una manera permanent l'estat de la biodiversitat i dels seus components, i també el grau d'implantació de la mateixa estratègia i la idoneïtat de les mesures que s'hi estableixen.

En aquest sentit, cal tenir en compte, en primer lloc, l'experiència acumulada durant els darrers anys sobre el seguiment de variables d'interès mediambiental que van més enllà de la valoració de l'estat dels recursos naturals. Actualment, es disposa de dades sobre un gran nombre de variables que han estat recollides al llarg dels darrers anys per diferents administracions i que poden constituir, en alguns casos, bons indicadors sobre l'estat de conservació de la biodiversitat i també per avaluar l'ús sostenible dels recursos.

L'any 1998, el Departament de Medi Ambient va encomanar el treball *Estudi sobre la utilització d'indicadors sobre l'estat dels recursos naturals en el marc dels països de l'OCDE*.⁶ Des d'una perspectiva global, aquest treball analitza sistemàticament els indicadors suggerits per diversos organismes internacionals i pels estats europeus i constitueix també una referència per a la redacció final de l'estratègia.

Amb caràcter més puntual, el Departament de Medi Ambient en conveni amb la Universitat de Barcelona, desenvolupa des de l'any 1993 un pla de seguiment de ropalòcers com a bioindicadors de canvis en els sistemes naturals de Catalunya. Aquest pla, que actualment compta amb trenta estacions de mostreig i seguiment sistemàtics repartides per tot el territori, ha aportat dades significatives en indrets particularment sensibles del nostre territori. Pretén proporcionar informació a escala regional dels canvis que experimenten les poblacions de papallones, detectar les tendències que podrien afectar l'estatus d'una espècie determinada i monitorar els canvis numèrics en una localitat concreta i, gràcies a la comparació amb els resultats obtinguts en altres àrees, determinar l'impacte que suposen els factors locals sobre les poblacions de papallones. A banda de tenir utilitat *per se*, aquest pla de seguiment esdevé una experiència pilot que pot ser completada amb la implantació del seguiment d'altres bioindicadors.

2.6. El banc de dades de figures i instruments per a la protecció del patrimoni natural a Catalunya (PROTNAT)

Recull tota la informació (alfanumèrica i cartogràfica) pel que fa a les normatives d'aplicació a Catalunya per a la protecció dels hàbitats i els espais naturals, de la flora i de la fauna. També fa un recull dels instruments que aquesta normativa ofereix per a la protecció de la natura mitjançant la gestió dels recursos naturals (aigua, sòl, aprofitaments forestals,...). El banc de dades està compost per una base de dades alfanumèriques amb un programari de consulta propi, i diverses capes cartogràfiques digitals dels límits dels espais naturals protegits a Catalunya segons les diverses modalitats de protecció existents. Actualment, pot ser descarregada per Internet i es preveu que en el futur es pugui consultar directament a la xarxa.

---

6. J. A. ESTEBAN (1998), *Estudi sobre la utilització d'indicadors sobre l'estat dels recursos naturals en el marc dels països de l'OCDE*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient. (No publicat.)

3. Plantejament actual de l'estratègia

Durant el temps transcorregut des de l'inici del procés, l'enfocament d'aquest ha experimentat modificacions substancials per raons diverses. D'una banda, altres experiències alienes han mostrat la necessitat d'adoptar un mètode més obert, menys lineal i més iteratiu. No sembla possible aconseguir que els postulats de l'estratègia siguin assumits pels diversos sectors de la societat, social, politicoinstitucional i econòmic, sense una participació efectiva de tots aquests en el terreny en l'elaboració. Sense això, l'estratègia no podrà esdevenir un element inductor de canvis necessaris, i fàcilment la seva funció restarà limitada a engruixir el ja considerable volum de propostes d'acció ambiental que romanen oblidades a les biblioteques.

No resulta senzill trobar una alternativa plenament satisfactòria. En qualsevol cas, sembla evident que els sistemes habitualment emprats, caracteritzats per centrar el debat en documents exhaustius pràcticament tancats i restringir-lo a sectors minoritaris, no resulten vàlids.

D'altra banda, a partir de l'any 1998, el Departament de Medi Ambient ha impulsat la formulació de l'Agenda 21 de Catalunya, amb objectius similars però d'un abast global més ampli que el de l'estratègia. Això ha fet necessari articular els dos processos.

Així mateix, cal assenyalar un altre factor nou que pot incidir favorablement en el desenvolupament del procés. Durant aquests dos darrers anys, el Departament de Medi Ambient ha assumit l'exercici de les competències de la Generalitat en matèries com les aigües, la protecció dels espais naturals, de la fauna i la flora, la gestió forestal i cinegètica, etc., les quals s'afegeixen a les que ja exercia en àmbits com l'avaluació d'impacte ambiental, ambient atmosfèric, residus, sanejament i d'altres. Aquest fet comporta que una gran part de les actuacions que haurà de preveure l'estratègia afectaran, directament o indirectament, el marc d'actuació d'aquest Departament, el qual, per tant, es troba en condicions d'exercir un paper clau.

Com a conseqüència de tot l'esmentat, en aquests moments el procés es planteja de la manera que molt esquemàticament mostra la figura 3. En síntesi, el conjunt de treballs esmentats al punt anterior han donat lloc a la formulació d'una primera diagnosi, la qual permet integrar-ne els continguts en l'elaboració de l'Agenda 21 de Catalunya, de manera que, en aquest context, es pugui procedir posteriorment a la formalització dels documents estratègics destinats a facilitar els debats sectorials. Al mateix temps, la diagnosi possibilita la definició i l'aplicació d'un conjunt de mesures urgents (vegeu l'apartat 4) com avanç i germen del futur pla d'acció de l'estratègia.

4. Una proposta de cinquanta mesures prioritàries

Congruentment amb el que ha estat exposat al punt anterior, el Departament de Medi Ambient prepara un conjunt de mesures, l'execució de les quals podria iniciar-se o completar-se, segons els casos, en un termini curt i de manera paral·lela al desenvolupament del procés de materialització de l'estratègia.

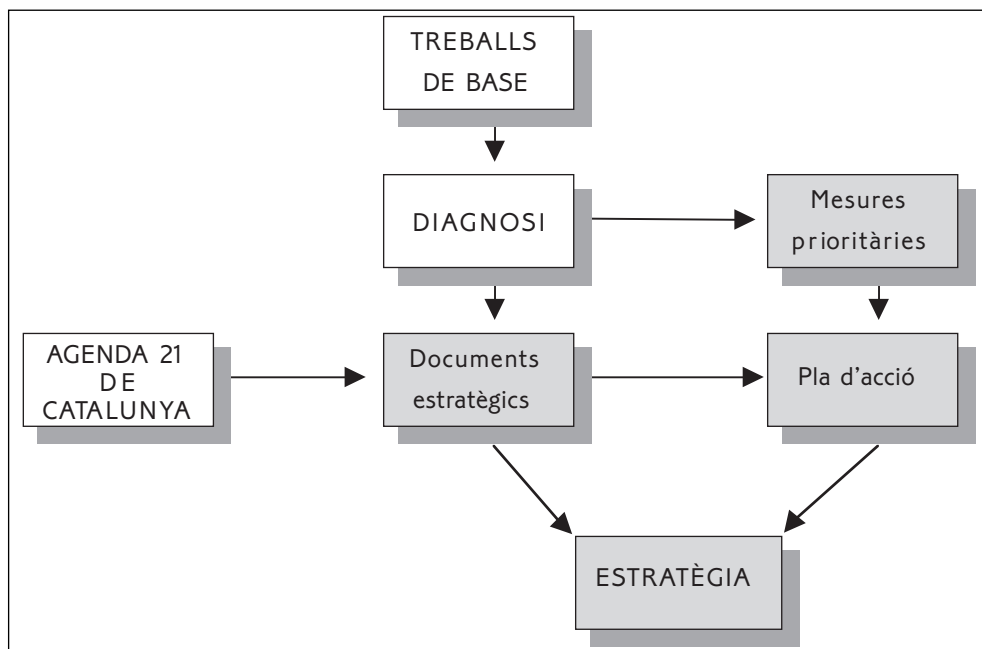

FIGURA 3. Plantejament de l'estratègia.

En aquests moments, existeix un primer esborrany de treball que recull una cinquantena de mesures i actuacions específiques. La definició d'aquestes s'ha fonamentat en els diversos documents i instruments descrits al punt 2, molt particularment en la diagnosi final dels treballs de base realitzats per l'IEC. Al mateix temps, s'han adoptat uns criteris de selecció possibilistes per tal que les mesures previstes puguin ser implantades en un termini raonablement breu. En aquest sentit, han estat considerades actuacions del Departament de Medi Ambient ja previstes o en curs d'execució, que es corresponen amb les recomanacions esmentades, i també n'han elegides d'altres que previsiblement podran ser assumides amb els mitjans propis.

Les diverses mesures i actuacions són agrupades en cinc àmbits:

- Mesures en l'àmbit legal, polític i administratiu
- Mesures d'identificació, avaluació i seguiment dels components de la diversitat biològica i del seu estat de conservació
- Mesures per a la conservació de la diversitat biològica
- Mesures sectorials per a l'ús sostenible de la diversitat biològica
- Mesures afavoridores d'un canvi de mentalitats i de comportaments socials

A continuació s'exposaran les principals mesures previstes en cada un d'aquests àmbits.

4.1. *Mesures en l'àmbit legal, polític i administratiu*

Consisteixen en tres tipus d'accions:

a) Adequar les estructures administratives i els instruments legislatius als objectius de conservació i ús sostenible de la diversitat biològica

Pel que fa a les estructures administratives, una vegada unificades en el Departament de Medi Ambient les competències sobre aigües, conservació de la natura, gestió forestal i cinegètica, etc., es planteja l'adopció de fórmules organitzatives que garanteixin una capacitat de gestió adient. En concret, la creació d'una o més agències amb funcions en els àmbits de la conservació de la natura i forestal.

En el vessant legislatiu, es tracta d'actualitzar i unificar la legislació amb l'elaboració, amb caràcter prioritari, del projecte de Llei de protecció de la natura i del projecte de Llei sobre la informació, la difusió i la participació ambiental.

b) Integar la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica en les polítiques sectorials i intersectorials de les administracions públiques catalanes

Això requereix, en primer lloc, la incorporació de la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat com un component essencial en l'Agenda 21 de Catalunya i en les agendes 21 locals, i també la consideració de criteris anàlegs en els nous instruments legislatius que puguin incidir-hi.

Paral·lelament, es proposa el desenvolupament de programes específics de treball destinats a aprofundir la integració dels requeriments de conservació i ús sostenible de la diversitat biològica en les avaluacions d'impacte ambiental i en l'aplicació de la Llei d'intervenció integral de l'Administració ambiental.

Així mateix, es pretén promoure l'estudi de les actuacions necessàries per a la implantació de les avaluacions estratègiques d'impacte en els instruments de programació i de planificació, per tal d'aconseguir aquesta integració dels condicionants ambientals ja en les primeres fases dels processos decisoris.

c) Impulsar la cooperació internacional per a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat, principalment en aquells països o territoris que suporten més notòriament la petjada ecològica de la societat catalana

Implica l'adopció de mesures per potenciar la presència directa de l'Administració catalana en aquells fòrums, comissions i programes de les institucions i organitzacions internacionals, especialment de la Unió Europea, que fan referència a la protecció i ús sostenible de la diversitat biològica, així com

promoure i participar en nous projectes internacionals de cooperació per al desenvolupament, en l'àmbit de la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica, particularment en la regió mediterrània.

4.2. Mesures d'identificació, avaluació i seguiment dels components de la diversitat biològica i del seu estat de conservació

Es tracta de mesures de signe molt divers: fomentar la inclusió entre les línies prioritàries de la programació de la recerca a Catalunya de l'inventari i el seguiment de la diversitat biològica en tots els seus aspectes; completar i actualitzar successivament el banc de dades sobre la biodiversitat a Catalunya; crear un programa de seguiment de la diversitat biològica a Catalunya a partir d'un sistema d'indicadors basat en els ecosistemes i les espècies, amb l'objecte de poder fer una supervisió i avaluació contínues de l'estat de la diversitat biològica i els seus components, etc.

Inclouen també la realització d'una diagnosi ecològica del litoral català i, en un ordre molt distint, l'inventari de col·leccions naturalístiques existents a Catalunya, en particular d'aquelles que hagin de configurar el Museu Nacional d'Història Nacional.

4.3. Mesures per a la conservació de la diversitat biològica

S'agrupen d'acord amb quatre objectius concrets:

a) Reforçar el sistema d'àrees protegides de Catalunya

Amb aquesta finalitat es preveu efectuar una avaluació de l'estat de conservació dels espais naturals protegits de Catalunya, amb la definició d'un sistema d'indicadors que permeti avaluar-ne continuadament la gestió.

Així mateix, i d'acord amb els resultats del treball anterior, caldrà dur a terme la redacció del Pla Director dels Espais Naturals de Protecció Especial de Catalunya, amb l'objecte de consolidar els espais existents, completar el sistema català de parcs naturals i altres espais de protecció especial, millorar-ne la cohesió i reforçar-ne la capacitat de gestió. Sens perjudici d'això, amb caràcter immediat podrà ser promoguda la declaració de nous parcs naturals (els Ports, Prades, Montsant i Alt Pirineu), paratges naturals d'interès nacional (pica d'Estats) i reserves naturals (fagedes dels Ports i d'altres de previstes al PEIN).

Especial transcendència tindrà la implantació de la xarxa europea Natura 2000 a Catalunya, sobre la base del Pla d'Espais d'Interès Natural, i l'aplicació amb caràcter preferencial en aquests espais dels beneficis del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya. Això ha de comportar també la millora de la representació en el PEIN de tots els components de la diversitat biològica de Catalunya i l'enfortiment dels mecanismes de gestió i de finançament del Pla.

Complementàriament, es preveu impulsar les xarxes comarcals i locals d'àrees protegides, amb la generació de la informació territorial necessària i la creació de figures jurídiques específiques com la d'espais naturals d'interès local, i també el foment de les iniciatives privades per a la creació, el finançament i la gestió dels espais protegits.

b) Millorar la coherència territorial d'hàbitats i poblacions

Aquest apartat inclou actuacions com ara completar l'elaboració de la cartografia dels hàbitats de Catalunya, per tal de mantenir globalment la conservació dels tipus d'hàbitats, amb especial atenció als endèmics, rars o amenaçats, i desenvolupar iniciatives per a la protecció d'ecosistemes particularment fràgils o amenaçats (Inventari de zones humides de Catalunya, Programa per a la Conservació de la Biodiversitat en els Ambients Esteparis de Catalunya, etc.).

També incorpora l'adopció, la implantació i el desenvolupament de les directrius estratègiques per al manteniment de les connexions ecològiques i paisatgístiques entre els espais protegits, elaborades d'acord amb la Resolució 552/V del Parlament de Catalunya.

c) Conservar i recuperar les comunitats i espècies amenaçades

Es consideren prioritàries les actuacions següents: la promulgació del Decret sobre la protecció d'espècies de la flora vascular de Catalunya, la creació de catàlegs i adopció de plans de recuperació d'espècies amenaçades i el desplegament de la xarxa de control dels herbassars de fanerògames marines.

d) Protegir la diversitat biològica *ex situ*

Es proposa la creació immediata d'un banc de germoplasma dirigit específicament a la conservació d'espècies protegides. A més, cal promoure l'adequada conservació *ex situ* d'espècies silvestres i de recursos genètics, a través de programes coordinats amb bancs de gens, centres de cria en captivitat, zoològics, jardins botànics i col·leccions, i el seguiment i control de les espècies protegides de viver.

4.4. *Mesures sectorials per a l'ús sostenible de la diversitat biològica*

a) Amb caràcter general, caldrà incentivar l'adopció d'acords, codis de conducta i plans de conservació i ús sostenible de la diversitat biològica en els diferents sectors públics i privats.

Així mateix, caldrà procedir a la promoció d'auditories sectorials i la divulgació de les bones pràctiques existents en els diversos sectors.

b) Planificació territorial i urbanisme

Atesa la rellevància que, previsiblement, adquiriran els plans territorials parcials i altres instruments anàlegs de caràcter supramunicipal, esdevé urgent introduir en els objectius, les metodologies i les determinacions d'aquests plans el manteniment de la diversitat biològica i de la permeabilitat ecològica del territori. Les noves bases cartogràfiques temàtiques i la implantació de tècniques administratives com les avaluacions estratègiques d'impacte són alguns dels mecanismes utilitzables.

Mesures anàlogues són també d'aplicació al planejament urbanístic, el qual cal que, a més, s'adeqüi a les indicacions de les auditories ambientals i les de les agendes 21 locals.

c) Agricultura i ramaderia

Resulta essencial l'aplicació dels mecanismes de finançament comunitaris per tal d'implantar mesures agroambientals destinades a afavorir les pràctiques compatibles amb la conservació dels hàbitats i de les espècies naturals, l'eficiència en el consum de recursos i la qualitat ambiental en general. L'aprovació enguany del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya (2000-2007) el fa un instrument clau en aquest sentit.

Així mateix, altres mesures concretes que es preveuen són el foment de l'avaluació ambiental per a l'adequació de les activitats ramaderes, l'aplicació del Pla de Prevenció i Correcció de la Contaminació per Nitrats i la realització de l'inventari, la classificació i la senyalització dels camins ramaders de Catalunya.

d) Sector forestal

També, en aquest cas, destaca l'aplicació dels mecanismes de finançament comunitaris i, en concret, del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya, per tal d'implantar mesures destinades a afavorir mètodes d'aprofitament dels recursos forestals compatibles amb la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica.

Així mateix, es planteja l'elaboració de l'estratègia forestal de Catalunya, en el marc del Pla General de Política Forestal i de la futura Agència que es farà càrrec de la gestió forestal dins de l'Administració de la Generalitat.

Resulta igualment important el foment de la planificació sostenible dels aprofitaments forestals mitjançant els plans tècnics de gestió i millora forestal i altres instruments anàlegs, a partir d'eines com l'Inventari ecològic i forestal de Catalunya.

e) Caça i pesca

Com a mesures principals destaquen l'establiment d'un nou model de planificació cinegètica sobre la base de l'aplicació de l'Ordre de 21 d'abril de 1999, per la qual es fixen les instruccions generals per a la redacció, l'aprovació i la revisió dels plans tècnics de gestió cinegètica; la potenciació de la figura de les reserves nacionals de caça i de la seva articulació amb la legislació de conservació de la natura; l'establiment d'un nou model de planificació de la pesca continental en el marc de la futura legislació de protecció de la natura, i la implantació d'esculls artificials per a la protecció de les zones de reproducció de la franja costanera.

f) Gestió hidràulica

Es preveuen fonamentalment dos tipus d'accions: la introducció dels objectius de conservació i ús sostenible dels sistemes fluvials en la revisió de la planificació hidrològica a Catalunya i la regulació i aplicació dels cabals mínims necessaris per tal de garantir un nivell admissible de desenvolupament de la vida aquàtica.

4.5. *Mesures afavoridores d'un canvi de mentalitats i de comportaments socials*

Caldrà procedir a l'estudi dels mecanismes adients per millorar i incrementar els incentius (especialment els econòmics, fiscals i financers) que reverteixen en la conservació de la biodiversitat i per eliminar els desincentius (especialment els econòmics, fiscals i financers) que afavoreixen la pèrdua de diversitat biològica. La transcendència i la complexitat d'aquest tema el fan requeridor d'una atenció especial.

Igualment, esdevé bàsic facilitar l'accés a la informació i els coneixements existents en matèria de diversitat biològica al públic en general i, particularment, als responsables de les preses de decisions. També es planteja, entre altres mesures, fomentar les iniciatives i el voluntariat per tal d'incentivar actuacions de protecció i de seguiment de la diversitat biològica àmpliament distribuïdes per tot el territori.